Literatura dramàtica

Anàlisi d'una escena no inclosa a les lectures de referència

Solucions · 5 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2026 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció B)

OPCIÓ B

[4 punts]

Anàlisi d'elements teatrals a partir d'una escena o fragment d'una obra que no forma part de les lectures de referència.

L'estudiant ha de respondre les tres preguntes que se li fan (a, b i c) en l'espai que se li ofereix. No es penalitzarà l'estudiant si no empra la totalitat de l'espai que se li ofereix després de cada pregunta, mentre respongui la pregunta. En tractar-se d'un comentari lliure, la resposta ha de corregir-se en conjunt, i es valorarà que es respongui tot el que es demana. Les preguntes a) i c) valen 1 punt i la b) val 2 punts perquè cal comentar-hi més aspectes de l'escena.

Si l'estudiant diu alguna cosa no preguntada però correcta, es valorarà positivament i es pot augmentar la puntuació d'aquella resposta, sempre que no superi la puntuació màxima que li correspon.

Si l'alumne no respon la totalitat del que se li pregunta a cadascuna de les preguntes, es pot descomptar 0,25 punts per cada ítem no respost.

La pregunta a) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç d'esmentar una característica del teatre del Renaixement anglès que observi a l'escena i explicar-la. Aquesta podria ser, per exemple, que és en el llenguatge o la paraula, no en l'escenografia o els objectes de l'escena, on recau la força expressiva de l'obra. També es pot remarcar la importància del soliloqui (els personatges fan llargs parlaments, a vegades per a si mateixos), o que planteja temes polítics de l'època (els drets de successió en les monarquies, o la tirania). Els personatges, a més, parlen en vers, i Banquo i Macbeth són de classe social alta.

La pregunta b) es valorarà amb 2 punts si l'alumne és capaç de descriure la situació que planteja l'escena, dir a quin gènere pertany, i mencionar una característica dels personatges que hi apareixen. Pel que fa a la situació, l'alumnat hauria d'identificar que surt a l'inici del primer acte de *Macbeth*. En una esplanada d'Escòcia tres bruixes llencen un estrany encanteri. Just després, Macbeth i Banquo, generals de l'exèrcit del rei Duncan, apareixen en escena i se sorprenen per la presència d'unes dones tan estranyes, que semblen encarnar el mal. Les bruixes s'adrecen a Macbeth utilitzant tres títols: el del baró de Glamis (un títol que ja ostenta), el del baró de Cawdor i el de rei. Aquests dos últims títols determinaran profèticament la trajectòria de Macbeth, que, a partir de llavors, aspirarà a obtenir la corona. Pel que fa al gènere, *Macbeth* és una tragèdia. És protagonitzada per un heroi noble que, empès per l'ambició, acaba destruint-se a si mateix. El principal tema a què s'associa el personatge de Macbeth no és, només, l'ambició, sinó les contradiccions i els remordiments derivats de les accions violentes a les quals el condueix l'ambició. A banda de Macbeth, a l'escena també hi apareix el seu amic Banquo, i les tres bruixes, que són vistes com a éssers estranys (porten uns vestits rars, semblen no tenir vida o no ser dones, i fan profecies).

Si l'alumnat només respon una de les tres preguntes (situació, gènere, personatges), la pregunta b) rebrà un terç de la puntuació total (0.66), si només en respon dues, rebrà la meitat de la puntuació (1 punt) i si respon les tres preguntes, rebrà la totalitat de la puntuació (2 punts). Si alguna pregunta de les tres que componen la pregunta b) no és contestada amb detall, es pot restar puntuació.

La pregunta c) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç de comentar algun altre recurs expressiu de l'obra que s'observi a l'escena. L'alumnat pot afirmar que el teatre del Renaixement és un teatre dramàtic que, a diferència del teatre realista del segle XIX, per exemple, fa poc ús de les acotacions o indicacions escèniques. L'alumnat també pot dir que era un teatre escrit en vers, i que l'efecte de l'escena, el terror que fa sentir als espectadors, es transmet fonamentalment a través de la paraula i la caracterització de les bruixes. També pot dir que l'escenari normalment estava buit, a excepció d'algun objecte, sense gaires elements pictòrics. Es feia molt ús, però, del potencial del teatre com a espai arquitectònic. Més concretament, aquesta escena té lloc en un espai obert: una esplanada d'Escòcia.

2. PAU 2026 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

OPCIÓ B

[4 punts]

Anàlisi d'elements teatrals a partir d'una escena o fragment d'una obra que no forma part de les lectures de referència.

L'estudiant ha de respondre les tres preguntes que se li fan (a, b i c) en l'espai que se li ofereix. No es penalitzarà l'estudiant si no empra la totalitat de l'espai que si li ofereix després de cada pregunta, mentre respongui la pregunta. En tractar-se d'un comentari lliure, la resposta ha de corregir-se en conjunt, i es valorarà que es respongui tot el que es demana. Les preguntes a) i c) valen 1 punt i la b) val 2 punts perquè cal comentar-hi més aspectes de l'escena.

Si l'estudiant diu alguna cosa no preguntada però correcta, es valorarà positivament i es pot augmentar la puntuació d'aquella resposta, sempre que no superi la puntuació màxima que li correspon.

Si l'alumne no respon la totalitat del que se li pregunta a cadascuna de les preguntes, es pot descomptar 0,25 punts per cada ítem no respost.

La pregunta a) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç d'esmentar una característica del teatre contemporani que observi a l'escena i explicar-la.

L'alumnat podria explicar que, després de l'impacte de les dues guerres mundials, el subjecte ja no és percebut com a estable i racional, i els dramaturgs/gues ens mostren un llenguatge que ha perdut la capacitat referencial, o de referir-se a una realitat estable i objectiva, mostrant la disjunció entre llenguatge i realitat, per tal de suggerir la manca d'agència i control de l'ésser humà. L'alumnat pot afegir que el teatre de Sarah Kane deriva del teatre de l'absurd de Beckett, que intentava transmetre la paràlisi d'Europa després de la Segona Guerra Mundial i la tragèdia de l'Holocaust. Kane incideix en el sentiment d'angoixa, solitud i buit propi de la contemporaneïtat. Aquest sentiment s'expressa en l'ús de la simultaneïtat de veus (A, B, C, M), que no dialoguen entre si, entre les quals s'estableixen relacions de ressonància i multiplicació. La idea de mort, per exemple, és evocada per dos personatges (C i B), però de manera diferent: mentre que C vol pensar que la seva mare és morta, C desitja morir. La idea de mort, per tant, no s'associa a una relació de causalitat (no s'expliquen els motius pels quals B i C la desitgen, per a la mare i per a si mateix), sinó que s'expressa de manera inconnexa. També es poden esmentar elements com la manca d'acotacions teatrals i d'indicacions sobre els objectes que hi ha d'haver a l'escenari. Les intervencions dels personatges, fragmentàries i descontextualitzades, obliguen a l'espectador/lector a assumir un paper interpretatiu molt actiu.

La pregunta b) es valorarà amb 2 punts si l'alumne és capaç de descriure la situació que planteja l'escena, dir a quin gènere pertany, i mencionar una característica dels personatges que hi apareixen. Pel que fa a la situació, l'alumnat hauria de dir que en

l'escena quatre personatges parlen per separat, sense arribar a establir un diàleg entre ells, i introduint temes com la mort, l'embaràs, la mentida i la incapacitat de mantenir els secrets en secret. En les seves intervencions parlen d'experiències i sentiments propis, però també es refereixen a altres personatges, que no apareixen en escena, de qui no s'esmenta el nom. Pel que fa al gènere, l'alumnat hauria dir que el teatre de Sarah Kane deriva del teatre expressionista i del teatre de l'absurd de Samuel Beckett. Pel que fa als personatges, es pot fer referència al component despersonalitzador que implica que no tinguin nom i que siguin introduïts amb lletres (A, B, C, M), i al desordre amb què intervenen. Aquest desordre és accentuat per la manca de relació entre ells (no sabem qui s'adreça a qui). Si l'alumnat només respon una de les tres preguntes (situació, gènere, personatges), rebrà un terç de la puntuació total (0.66), si només en respon dues, rebrà la meitat de la puntuació (1 punt) i si respon les tres preguntes, rebrà la totalitat de la puntuació (2 punts). Si alguna pregunta de les tres que componen la pregunta b) no és contestada amb detall, es pot restar puntuació.

La pregunta c) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç de comentar algun altre recurs expressiu de l'obra que s'observi a l'escena. L'alumnat pot afirmar que el teatre contemporani sol tenir pocs elements a l'escenari: a l'escena ens podem imaginar un escenari pràcticament buit, molt minimalista, on els personatges són introduïts directament, sense acotacions que ajudin a caracteritzar-los. També pot dir que el temps no és lineal, que és un teatre fragmentat, en què cada monòleg es creua arbitràriament amb els altres, introduint nous temes i sense contribuir al desenvolupament d'una tensió dramàtica o un conflicte. També es pot fer referència a l'ús de frases curtes, descontextualitzades, que semblen referir-se a llocs comuns ("Tot mentides"), buits de significat. També es recorre a un "nosaltres" que interpel·la l'espectador ("Ja em pots ben creure, ho sabem") i s'utilitza llenguatge de registre vulgar ("Em vaig follar un desconegut").

3. PAU 2026 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

OPCIÓ B

4 punts

Anàlisi d'elements teatrals a partir d'una escena o fragment d'una obra que no forma part de les lectures de referència.

L'estudiant ha de respondre les tres preguntes que se li fan (a, b i c) en l'espai que se li ofereix. No es penalitzarà l'estudiant si no empra la totalitat de l'espai que si li ofereix després de cada pregunta, mentre respongui la pregunta. En tractar-se d'un comentari lliure, la resposta ha de corregir-se en conjunt, i es valorarà que es respongui tot el que es demana. Les preguntes a) i c) valen 1 punt i la b) val 2 punts perquè cal comentar-hi més aspectes de l'escena.

Si l'estudiant diu alguna cosa no preguntada però correcta, es valorarà positivament i es pot augmentar la puntuació d'aquella resposta, sempre que no superi la puntuació màxima que li correspon.

Si l'alumne no respon la totalitat del que se li pregunta a cadascuna de les preguntes, es pot descomptar 0,25 punts per cada ítem no respost.

La pregunta a) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç de mencionar una característica del teatre del segle XX que observi a l'escena i explicar-la. Aquesta podria ser, per exemple, que l'obra és 'destruïda' per l'explosió que cau damunt l'habitació d'hotel, la qual cosa fa que passi de ser realista a ser surrealista i simbòlica. Aquesta destrucció del realisme és característica del teatre del segle XX. L'alumnat també pot dir, tot i que no es requereix, que els personatges no són del tot realistes ni pretenen assemblar-se a subjectes o psicologies reals, sinó que són més aviat simbòlics. En aquest fragment, el soldat – de qui no sabem res, ni d'on ve ni en quina guerra lluita – sembla un *alter ego* de Ian ("s'observen mútuament"); com si la violència de Ian, com a subjecte racista i sexista, hagués invocat un doble d'ell mateix molt més violent ("pren la pistola a Ian amb facilitat"). L'obra també té elements del teatre de l'absurd; per exemple, Cate se'n va a dutxar-se i no torna a aparèixer, i el soldat entra a l'hotel després de picar misteriosament diverses vegades a la porta. El fragment (que correspon al final de la segona escena de l'obra) acaba amb una acotació impossible de realitzar ("*so d'una pluja d'estiu*"), que posa de manifest, de manera irònica, els límits de la representació. L'obra és molt fragmentada i gairebé té més acotacions escèniques que diàleg, la qual cosa indica que la imatge i el seu simbolisme predominen per damunt de la paraula.

La pregunta b) es valorarà amb 2 punts si l'alumne és capaç de descriure la situació que planteja l'escena, dir a quin gènere pertany, i mencionar una característica dels personatges que hi apareixen. Hauria d'identificar que és el moment en què el Soldat entra a l'habitació d'hotel on Ian, un home malalt de càncer que treballa com a periodista, abusava sexualment i psicològicament de Cate, una noia insegura amb qui

ha quedat de trobar-se a l'hotel. L'alumne hauria de dir que l'escena, i/o l'obra en conjunt, té elements del gènere de la tragèdia, però també pot dir, tot i que no es requereix, que en té de l'absurd i de la tragicomèdia. També hauria de definir breument els personatges de Ian i Cate. Podria dir, per exemple, que Ian és racista i sexista, i que abusa de Cate tant sexualment com psicològicament, mentre que Cate és una noia insegura, que potser busca en Ian una figura paterna. Finalment, és Cate qui aprendrà a sobreviure quan el Soldat buidi els ulls a Ian i el deixi cec, i li portarà menjar. L'alumnat també pot afegir, tot i que no es requereix, que Ian al final de l'obra agraeix a Cate que tingui cura d'ell, i esdevé més humà. D'aquesta manera, l'obra posa de relleu la necessitat d'atendre els altres i tenir-ne cura.

La pregunta c) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç de comentar algun altre recurs expressiu de l'obra que s'observi a l'escena. Pot afirmar, per exemple, que l'obra és representativa de la sensibilitat de l''in-yer-face' theatre, que va originar-se al Regne Unit durant els anys noranta, i que fa un ús molt explícit de la violència per sensibilitzar els espectadors de les desigualtats del món globalitzat. L'explosió trenca la 'quarta paret' i permet relacionar l'abús de Ian a Cate amb la violència sexual que es viu a les guerres, els espectadors ho veuran com a part del mateix fenomen.

4. PAU 2025 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció B)

OPCIÓ B

[4 punts]

Anàlisi d'elements teatrals a partir d'una escena o fragment d'una obra que no forma part de les lectures de referència.

L'estudiant ha de respondre les tres preguntes que se li fan (a, b i c) en l'espai que se li ofereix. No es penalitzarà l'estudiant si no empra la totalitat de l'espai que si li ofereix a continuació de cada pregunta, mentre respongui la pregunta que se li fa. Al tractar-se d'un comentari lliure, la pregunta ha de corregir-se en el seu conjunt, però es valorarà que respongui tot el que se li demana a cada pregunta. Les preguntes a) i c) valen 1 punt i la b) val 2 punts perquè se'ls demana comentar més aspectes de l'escena.

Si l'estudiant diu alguna cosa no preguntada però correcta, es valorarà positivament i es pot augmentar la puntuació d'aquella pregunta, sempre i quant no superi la puntuació màxima que li correspon.

Si l'alumne no respon la totalitat del que se li pregunta a cadascuna de les preguntes, es pot descomptar 0,25 punts per cada ítem no respost.

La pregunta a) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç de mencionar una característica del teatre del segle xx que observi a l'escena i explicar-la.
L'alumnat hauria de mencionar aquesta característica, i explicar-la extensivament. Si, a més a més, la sap relacionar amb el context històric de Beckett, o menciona més característiques de les que se li demanen, es valorarà positivament. Aquesta característica podria ser, per exemple, que els personatges no són realistes ni s'assemblen a subjectes o psicologies reals, sinó que més aviat semblen 'buits', sense identitat – no recorden ni quin dia és i no tenen memòria (s'assemblen més a personatges del 'Music hall', tot i que no es requereix que l'alumnat esmenti això darrer). El temps, per tant, també és cíclic i repetitiu. Altres característiques que l'alumnat podria mencionar són, per exemple, que els diàlegs són absurds, inconnexos, repetitius, i que l'obra no té un argument convencional. L'obra és circular,

donat que els dos actes són simètrics i acaben de la mateixa manera, mostrant la incapacitat dels personatges d'abandonar Godot (una figura que no es materialitza mai, i que pot representar Déu, per exemple, entre altres significats), i per tant, l'argument no és lineal o teleològic, sinó que transmet una sensació d'estagnació.

L'alumnat podria explicar que el subjecte, en el teatre contemporani, i després de l'impacte de les dues guerres mundials, ja no és percebut com a estable i racional, i els dramaturgs/gues ens mostren un llenguatge que ha perdut la capacitat referencial, o de referir-se a una realitat estable i objectiva, mostrant la disjunció entre llenguatge i 'realitat', per tal de suggerir la manca d'agentivitat i control de l'ésser humà. L'alumnat pot afegir que Beckett intentava transmetre la paràlisi d'Europa després de la Segona Guerra Mundial i la tragèdia de l'Holocaust, i per aquest motiu va abandonar els elements tradicionals del teatre, transmetent manca de progrés, absurditat, estancament i paràlisi.

La pregunta b) es valorarà amb 2 punts si l'alumne és capaç de descriure la situació que planteja l'escena, dir a quin gènere pertany, i mencionar una característica dels personatges que hi apareixen. L'alumnat podria dir que la situació és la de dos personatges que estan esperant un tercer que mai apareixerà en una escena cíclica que ja s'ha repetit. És el moment abans que Lucky i Pozzo apareguin, durant el primer acte, i Vladimir i Estragó esperen Godot, mostrant la seva dependència envers aquesta figura. L'alumnat hauria de dir que l'escena, i/o l'obra en la seva totalitat, pertany al gènere de la tragicomèdia, tot i que, al no haver llegit l'obra, també es podria acceptar si esmenten que pertany al gènere de la comèdia, o al gènere còmic amb barreja de tragèdia, i hauria de mencionar alguna característica d'ambdós personatges. Pel que fa als personatges, l'alumne només cal que es refereixi als que apareixen a escena, tal i com indica la pregunta. Podria dir, per exemple, que mentre que Vladimir és el més racional dels dos (se sent més contrariat per la manca de certeses i pel fet que Estragó no recordi res sobre la cita amb Godot, i és el més depenent de Godot dels dos), Estragó és més emocional i està més vinculat al cos i a les necessitats primàries (és qui té problemes per treure's les botes a l'inici de l'obra, o a qui es representa menjant més sovint).

La pregunta c) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç de comentar algun altre recurs expressiu de l'obra que s'observi a l'escena. L'alumnat pot afirmar que el teatre contemporani sol tenir pocs elements a l'escenari, i l'escena presenta un escenari pràcticament buit, molt minimalista, on no es fa referència a cap objecte en les acotacions escèniques (només als personatges mateixos, i a la presència del públic). També pot dir que el temps és cíclic i repetitiu, que és un teatre fragmentat i que fa ús molt abundant de les pauses per tal que l'espectador/a hi aporti la seva pròpia interpretació, que trenca la 'quarta paret', com fan els personatges quan es dirigeixen al públic i, amb ironia, fan veure que on hi ha el públic hi ha un arbre o un aiguamoll. L'alumnat pot dir, tot i que no es requereix, que aquests elements fan que l'obra no es pugui qualificar de teatre realista o burgès, i que s'hagi descrit com un exemple del teatre radical o d'avantguarda, del teatre de l'absurd, o fins i tot s'hagin comentat els seus elements de distanciament Brechtià, i postdramàtics.

5. PAU 2025 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

OPCIÓ B

4 punts

Anàlisi d'elements teatrals a partir d'una escena o fragment d'una obra que no forma part de les lectures de referència.

L'estudiant ha de respondre les tres preguntes que se li fan (a, b i c) en l'espai que se li ofereix. No es penalitzarà l'estudiant si no empra la totalitat de l'espai que si li ofereix a continuació de cada pregunta, mentre respongui la pregunta. Al tractar-se d'un comentari lliure, la pregunta ha de corregir-se en el seu conjunt, però es valorarà que respongui tot el que se li demana a cada pregunta. Les preguntes a) i c) valen 1 punt i la b) val 2 punts perquè se'ls demana comentar més aspectes de l'escena.

Si l'estudiant diu alguna cosa no preguntada però correcta, es valorarà positivament i es pot augmentar la puntuació d'aquella pregunta, sempre i quan no superi la puntuació màxima que li correspon.

Si l'alumne no respon la totalitat del que se li pregunta a cadascuna de les preguntes, es pot descomptar 0,25 punts per cada ítem no respost.

La pregunta a) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç d'esmentar una característica del teatre del Renaixement anglès que observi a l'escena i explicar-la. Aquesta podria ser, per exemple, que és en el llenguatge o la paraula, no en l'escenografia o els objectes de l'escena, on recau la força expressiva de l'obra. També poden remarcar la importància del soliloqui (els personatges fan llargs parlaments, a vegades per a si mateixos), o que planteja temes polítics de l'època (la resistència a la corrupció de les monarquies absolutes, o a la tirania). Els personatges, a més, parlen en vers (en aquest cas, com sol ser generalment en el teatre del Renaixement) són de classe social alta.

La pregunta b) es valorarà amb 2 punts si l'alumne és capaç de descriure la situació que planteja l'escena, dir a quin gènere pertany, i mencionar una característica dels personatges que hi apareixen. Pel que fa a la situació, l'alumnat hauria d'identificar que és el moment en què Hamlet es troba amb el fantasma del seu pare, el qual li demana a Hamlet que es vengi de Claudi, el seu propi oncle – i el germà, en vida, del fantasma – donat que Claudi ha estat el seu assassí, i després va escampar la notícia falsa que l'havia mort una serp. L'alumnat pot afegir, tot i que no es requereix, que tot i que Hamlet li promet venjança, serà incapaç de llençar-se a l'acció – com a personatge humanista que encara el pensament qüestionador proto-modern – fins al final de l'obra. L'alumnat hauria de dir que l'escena, i/o l'obra en la seva totalitat, pertany al gènere de la tragèdia. També pot dir que el personatge de Hamlet, que és un príncep, es caracteritza per ser introspectiu i per l'excés de reflexió i la indecisió, i això és el que fa que a l'obra sigui incapaç de venjar la mort del seu pare fins al final de tot, malgrat els

sentiments d'injustícia que el dominen. Pel que fa al fantasma del seu pare, l'alumne pot dir que es presenta com una víctima dels desitjos de poder de l'oncle, i que té una actitud de poder i autoritat davant Hamlet. També s'observa que és venjatiu. Si l'alumnat només respon una de les tres preguntes, la pregunta b) rebrà un terç de la puntuació total (0.66), si només en respon dues, rebrà la meitat de la puntuació (1 punt) i si respon les tres preguntes, rebrà la totalitat de la puntuació (2 punts). Ara bé, si alguna pregunta de les tres que componen la pregunta b) no és contestada amb detall, es pot restar puntuació.

La pregunta c) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç de comentar algun altre recurs expressiu de l'obra que s'observi a l'escena. L'alumnat pot afirmar que el teatre del Renaixement és un teatre dramàtic que, a diferència del teatre realista del segle XIX, per exemple, fa poc ús de les acotacions o indicacions escèniques. L'alumnat també pot dir que era un teatre escrit en vers, i que l'efecte de l'escena, el terror que fa sentir als espectadors, es transmet fonamentalment a través de la paraula. També pot dir que l'escenari normalment estava buit, a excepció d'algun objecte, sense gaires elements pictòrics. Es feia molt ús, però, del potencial del teatre com a espai arquitectònic. El fantasma del pare de Hamlet hauria aparegut per una porta petita que hi havia damunt l'escenari que conduïa fins al soterrani.